

Leiderschap vanuit (zelf)respect

Drie jaar geleden startte ik het Leiderschapshuis. Een plek waar leiders samenkomen om te ontmoeten, te reflecteren en te leren over hun eigen leiderschap en het leiderschap van deze tijd.

In eerste instantie was ik behalve de oprichter deel van het netwerk, het collectief. Opeens werd ik de centrale figuur, de spil waar alles om draaide. Dat was wennen. Ik werd de leider van een collectief van 25 professionals, zzp'ers. Een collectief van mensen dat zoekt naar verbinding, maar heeft gekozen voor de vrijheid van het eigen bedrijf. Ego speelt een rol naast verlangen naar samen en een groter 'wij'.

In dit artikel laat ik zien hoe belangrijk zelfrespect en 'het eigen leiderschap eerst' is voor leiders van deze tijd.

Ik kende de plek langs de zijlijn als adviseur: ik trof mijzelf meestal aan in posities naast de ander, naast de klant en de leider. Dat paste mij – dienend vanuit mijn systeem als verbinder en bemiddelaar.

Ik had eigenlijk altijd mijn invloed vanaf de zijlijn aangewend en daar voelde ik me goed bij. Nu moest ik echt de leiding nemen; dat was een nieuwe rol. Ik werd door de anderen aangesproken op mijn leiderschap en het was een hele leerschool om dat in te

'Zelfrespect gaat over het op waarde schatten van de eigen unieke waarde'

vullen. Een deel van die leerschool was en is deel te nemen aan de inspirerende bijeenkomsten van de groep 'Beziel Leiderschap' die enkele keren per jaar bijeenkomt, begeleid door Marieke de Vrij. Een van de belangrijke ontdekkingen die ik daar deed was de betekenis van zelfrespect als basis voor leiderschap.

Zelfrespect: verbinding met jezelf

Zelfrespect vraagt allereerst om verbinding met jezelf. Verbinding met wie je werkelijk, ten diepste, bent. Het vraagt om de weg naar binnen voordat je er in de buitenwereld voor anderen kunt zijn en hen respect kunt betonen voor wie zij zijn. Het gaat hier om zelfrespect voor de eigen zijnskwaliteit en voor draagkracht daarvan. Zelfrespect gaat over het op waarde schatten van de eigen unieke waarde. De eigenwaarde kennen houdt in het durven volgen, respecteren en op waarde weten te schatten van het natuurlijke ik. Of, zoals Marieke het aanreikte, *de waarde van wie je werkelijk bent en hoe je die waarde op natuurlijke wijze aanbiedt en uitdraagt. Om hierin niet afhankelijk te zijn van de bevestiging van derden. Dit vraagt de echte zuivere waarde naar je toe te halen en daarin te gaan staan; voorbij de verwachtingen van anderen en in overgave aan wie je waarachtig bent.* Mijn eigenwaarde hoeft voor een ander niet waardevol te zijn. Respectvol zijn naar mezelf betekent dan een voorbeeld zijn naar mensen om mij heen, naar mijn kinderen en de mensen met wie ik werk.

Respectvol naar mezelf zijn vraagt om het respecteren van mijn eigen kwaliteiten en wat hier nog in te ontwikkelen is. Acceptatie dat het goed is zoals ik ben en vertrouwen dat ik zover ben als ik aankan.

Jarenlang heb ik achter elke vraag van cliënten en mensen uit mijn omgeving aangejaagd. Vaak letterlijk, jagen, haasten. Het was tijd geworden voor mij om zelf te gaan staan, in het licht. Me te laten zien in wat ik weet en kan, mijn eigen wijsheid tonen. En niet alleen blijven sjouwen, maar samenwerken, steun vragen, uitreiken en ontvangen. Doen wat ik graag wil, wat goed is voor mij. Zelfzorg dus.

Zelfrespect: zelfzorg

Zelfrespect staat voor verbinding met jezelf en met je eigen waarden, je eigen gezondheid en het bewonen van je eigen huis. Het Leiderschapshuis staat voor het bieden van een thuis voor leiders, waar zij thuis kunnen komen bij zichzelf, bedding ervaren en gevoed weer uit huis kunnen gaan om hun leiderschapstaken op te pakken. Het is niet voor niets dat ik daar iets in wil betekenen: ik heb zelf zo thuis te komen bij mezelf, te rusten in de bedding die er voor mij is alvorens ik er voor anderen echt oprecht authentiek kan zijn als leider.

Voor mij als persoon met een patroon van vooral gericht zijn op de ander, mezelf te gemakkelijk weggeven en te weinig gericht zijn op zelfzorg, is het een klus om in balans te blijven met respect voor mijzelf en voldoende aandacht gericht op de ander.

Ik wil immers een huis bieden waar leiders zich thuis voelen, want dat is het thuis waar ik zelf behoefte aan heb. De verbinding die ik leg is de verbinding die ik zelf zoek. Dat is mijn kern, daar wil ik authentiek mee omgaan. Mijn levensthema is dat ik mezelf in het licht wil zetten met mijn eigen talent; dit huis dient voor anderen als podium waarop zij hetzelfde kunnen doen.

In de afgelopen jaren heb ik geleerd meer op de signalen van mijn eigen lichaam te letten. Niet alleen mijn hoofd inzetten, maar ook het buikgevoel mee laten spreken, is belangrijk. Marieke beschrijft het treffend: *het bekken is de schaal waar alles in rust en is de drager van vrouwelijke eigenschappen.*

Het bleek een hele leerschool om daar rekening mee te houden. Ik kom uit een geslacht van sterke vrouwen; kwetsbaarheid is niet een eigenschap die in mijn familie van nature is ontwikkeld. Ik heb het moeten leren om die kant ruimte te geven. Die zelfzorg is gegroeid en nu is 'ziel en zakelijkheid' de slogan van het Leiderschapshuis. Die geeft precies weer wat het voor mij is: vanuit de zakelijkheid, het denken over resultaat en product dat mij heel eigen is, naar de ziel, het leven vanuit de eigen bron, van binnenuit dat bij de leider past.

‘Het bekken is de schaal waar alles in rust en is de drager van vrouwelijke eigenschappen’

Respect voor waar de ander is

Het is leerzaam om te zien waar ik geneigd ben het over te nemen, vanuit bijvoorbeeld een sterk perfectionisme en te weten hoe ik de zaken wil zien en doen. Ik heb de neiging mezelf teveel uit te geven op zaken die ik al goed kan, herhalen in plaats van overgeven aan anderen wat voorbij mijn unieke waarde ligt en waar zij aan toe zijn, wat zij aankunnen. Als ik daarin teveel van de ander verwacht neem ik het weer over en ga ik zelf dragen. Daarmee respecteer ik niet mijn unieke gave, mijn waarde en waar ik al ben en tevens respecteer ik de ander niet. Laat ik de ander

niet in de waarde waar hij in zijn ontwikkeling is, geef ik de ander te weinig vertrouwen en ruimte voor de eigen ontwikkeling.

Tijdens 'Beziel Leiderschap' leerde ik dat ik mijn droom en passie helder heb maar dat anderen alleen daar kunnen aansluiten waar zij in hun eigen ontwikkeling al zijn. Ik leerde dat ik mijn unieke waarde te leven heb en mijzelf daarvoor te respecteren heb, dat ik kan overgeven aan anderen daar waar ik anders in de herhaling val. Dat ik alleen kan overgeven aan hen die dit in hun ontwikkeling al aankunnen, daar al zijn.

Ik heb diverse teleurstellingen in het samenwerken ervaren, en steeds weer heb ik de ruimte te respecteren die de ander nodig heeft voor het eigen proces en de eigen stappen. Accepteren dat mijn tempo niet hetzelfde is als dat van de ander. Dat we samen op kunnen lopen en ieder ons eigen proces hebben. Dat vind ik spannend: wat is er voor mij, wie is er voor mij, wat mag ik vragen van de ander aan verbinding? Vol openheid en vertrouwen sta ik erin. Ik leer vast te houden aan mijn keuzes, mijn weg, ook al betekent dat weer een stukje alleen lopen.

'Een echte leider is net zo diepvoelend naar binnen als sprekend naar buiten'

Marieke gaf me ook de volgende waardevolle inzicht: *als je zelf te laat door hebt dat anderen het niet aankunnen is het van belang te leren kijken voorbij de naïviteit. Je eigen gedachte over wat je wilt creëren kun je als schilderij aan de muur hangen en dan op afstand kijken naar welke mensen daarbij passen.* Uit respect voor het vermogen van die ander leer ik hem daarin te laten maar hoef ik het niet steeds als rugzakje mee te nemen. Dan hou ik ook zelfrespect.

Mijn neiging is, als mensen het niet aankunnen, overnemen, het zelf gaan doen of nog harder werken om het voor elkaar te krijgen. Hiermee ga ik voorbij aan mijzelf. Het resultaat wordt er niet beter van. Dan blijft de vraag spelen: kan ik dit niet beter zelf en alleen doen, want in samenwerking levert het alleen maar gedoe en dat kost zoveel energie.

Voor leiders is het belangrijk om te zorgen dat ze in de beweging niet teveel voorwaarts overhellen en bij de ander zijn, niet teveel afwachtend of afstandelijk achterwaarts leunen maar precies in het midden staan, in balans met wat ze zelf kunnen dragen en aanvoelen waar de ander is, wat de zuivere intenties zijn en wat de ander kan dragen aan taken en verantwoordelijkheden. Zonder deze persoon uit balans te brengen of zichzelf voorbij te lopen. Dat vraagt stilstaan om te bevoelen en anders te kijken naar mensen. Die ruimte en tijd om stil te staan, nemen en gunnen de meeste leiders zichzelf niet.

Leiderschap met de menselijke maat

Onze tijd vraagt om het herstellen van de menselijke maat, van de heilheid van de mens. We worden aan alle kanten uitgedaagd tot een intelligentere, humanere en meer harmonische samenleving. Het mannelijke kan onmogelijk alleen meer verder gaan. De

leiders van nu zullen het mannelijke met het vrouwelijke mogen integreren.

Leiderschap met de menselijke maat gaat - voorbij de vaardigheden - over onze diepste bronnen, patronen en schaduwkanten. Leider zijn met respect voor alles wat jij zelf meebrengt. Van daaruit kun je in contact anderen ontmoeten. Vanuit het systeemdenken is alles met elkaar verbonden. Als ieder zich met de eigen unieke waarde verbindt, zijn eigen puzzelstukje neemt, sluit dit aan op het geheel, op een krachtig collectief veld dat in staat is nieuwe waarden en organisaties te creëren.

Opmerksaamheid: naar binnen en naar buiten

Een belangrijke kwaliteit voor zelfrespect en bewust leidinggeven is opmerksaamheid. Marieke: *dat vergt dat je weet wat binnen je eigen vermogen tot verantwoordelijkheid, binnen je eigen grenzen ligt. Dit is gerelateerd aan je zelfbeeld. Een echte leider is net zo diepvoelend naar binnen als sprekend naar buiten. Zelfrespect heeft te maken met hoe diep je jezelf durft te aarden of te gronden in wie je als leider bent. En het heeft te maken met een rustige zelfverzekerdheid: wat in waarde is met jou, hoef je nergens te verloochenen.*

Tot slot. Er zijn drie zaken die je helpen om leider te zijn vanuit zelfrespect: neem ruimte om je te verbinden met wie je werkelijk bent, ken en herken jouw unieke waarde en bijdrage en respecteer de kwaliteiten en ontwikkeling van anderen door hen te zien voor wie zij werkelijk zijn.

Door:

Lieke Thijssen

Lieke Thijssen is oprichter en directeur van het Leiderschapshuis (www.leiderschapshuis.nl)

